

Murtaz zginął w Zwierzyniu?

08.05.2013.

CHOSZCZNO Pewne jest tylko to, że w archiwach Armii Czerwonej zapisano to, że zginął 2 lutego 1945 roku walcząc o Schwerinsfeld (dzisiejszy Zwierzyn). Podobno tam też został pochowany. – Gdzie dziś spoczywa? – o dalsze losy żołnierza MURTAZA KAZAVATOVA pyta prof. NURZIAT KAZAVATOVA - UPSYNOWA, która w czerwcu chce przyjechać do Zwierzyna i Choszczna.

Od kilku lat, a przede wszystkim do momentu kiedy Armia Radziecka udostępniła swoje wojenne archiwa, coraz więcej osób pyta o to co się stało z żołnierzami, którzy zginęli na terenie powiatu choszczeńskiego. Mimo tego, że dzisiaj mija już 68 rok od zakończenia wojny, to jednak nadal szukamy mogił tych, którzy w tej wojnie oddali życie. Na naszym terenie (gmina Choszczno) najwięcej zginęło ich w lutym i na początku marca 1945 roku. Taką najgłośniejszą, wręcz nieprawdopodobną historię opowiedziała nam EWA MOSIJCZUK AFANASJEWNA, córka czerwonoarmisty GUŃKI AFANASIIA PIETROWICZA, który zmarł od ran 15 lutego 1945 roku i został pochowany w miejscowości Szternberg (dzisiejsze Słutowo). Obecnie jego prochy spoczywają w kwaterze nr 128 na Cmentarzu Żołnierzy Armii Radzieckiej w Choszcznie (całą historię opisujemy artykule Umarł dwa razy)

Wnuczka szuka grobu dziadka

Tym razem wracamy do tematu za sprawą prof. NURZIAT KAZAVATOVEJ – UPSYNOVEJ z Dagestanu, która za pośrednictwem GERMANA AKHMEDOVA poszukuje mogiły swojego dziadka MURTAZA KAZAVATOVA. Wspomnieliśmy już, że opisywany żołnierz zginął lub zmarł 2 lutego 1945 roku w dzisiejszym Zwierzyniu lub jego najbliższych okolicach. Prawdopodobnie tam też został pochowany. Z dokumentów Cmentarza Żołnierzy Armii Radzieckiej w Choszcznie wynika, że osoby o takim nazwisku tam nie ma. Dziś w Zwierzyniu (obok boiska) zobaczyć można tylko pozostałości po dużym, niemieckim cmentarzu. Nie wiemy czy tam go pochowano, ale udało się nam ustalić, że jeszcze w powojennym Zwierzyniu w centrum wsi był kościół (kaplica?), albo jego ruiny, a przy nich chowano też zmarłych. Dziś na miejscu wspomnianego kościoła stoi hydrofornia i na razie jeszcze nie wiemy, czy przed jej budową kogokolwiek stamtąd ekshumowano? Jeśliby ktoś z naszych Czytelników mógłby nam w jakikolwiek sposób pomóc w rozwiązaniu tej zagadki, będziemy bardzo wdzięczni, a już na pewno podziękuje pani NURZIAT KAZAVATOVA – UPSYNOWA.

Trochę za późno

G. AKHMEDOV zdradza nam, że MURTAZ KAZAVATOV służył w 669 batalionie piechoty, wchodzącym w skład 212 pułku strzeleckiego, my wiemy, że Rosjanie w swoich rozkazach napisali, że Zwierzyn zdobyli 8 lutego 1945 roku, dokładnie zrobiła to 61 Armia 1 Frontu Białoruskiego. Wiemy też to, że na choszczeńskim Cmentarzu Żołnierzy Radzieckich pochowanych jest ponad 3000 osób i często się tak zdarzało, że ekshumowane szczątki nie miały jakichkolwiek znaków tożsamości. Takie zazwyczaj chowano jako nn. Problem w tym, że dopiero teraz Rosjanie m.in. na stronach internetowych (choćby www.obd-memorial.ru) ujawniają dokumenty czy rozkazy dzienne ze szpitali wojennych, w których dokładnie opisują każdego żołnierza (urodzenie, skąd pochodził, gdzie służył, jak zginął i gdzie został pochowany). Dziś trudno powiedzieć czy da się to wszystko uporządkować?

Tadeusz Krawiec

781 501 160

tkrawiec@choszczno.pl

61 Armia 1 Frontu Białoruskiego zdobyła:

Korytowo 8 lutego

Raduń 8 lutego,

Zamęcin 8 lutego,

Zwierzyn 8 lutego,

Gleźno 9 lutego,

Kołki 9 lutego,

Rzecko 9 lutego,

Chełpa 9 lutego,

Wardyń 9 lutego,

Radlice 19 lutego,

Stradzewo 19 lutego,

Choszczno 23 lutego

Radaczewo 23 lutego

Sulino 23 lutego,

Sławęcin 23 lutego,

Bonin 3 marca,